

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

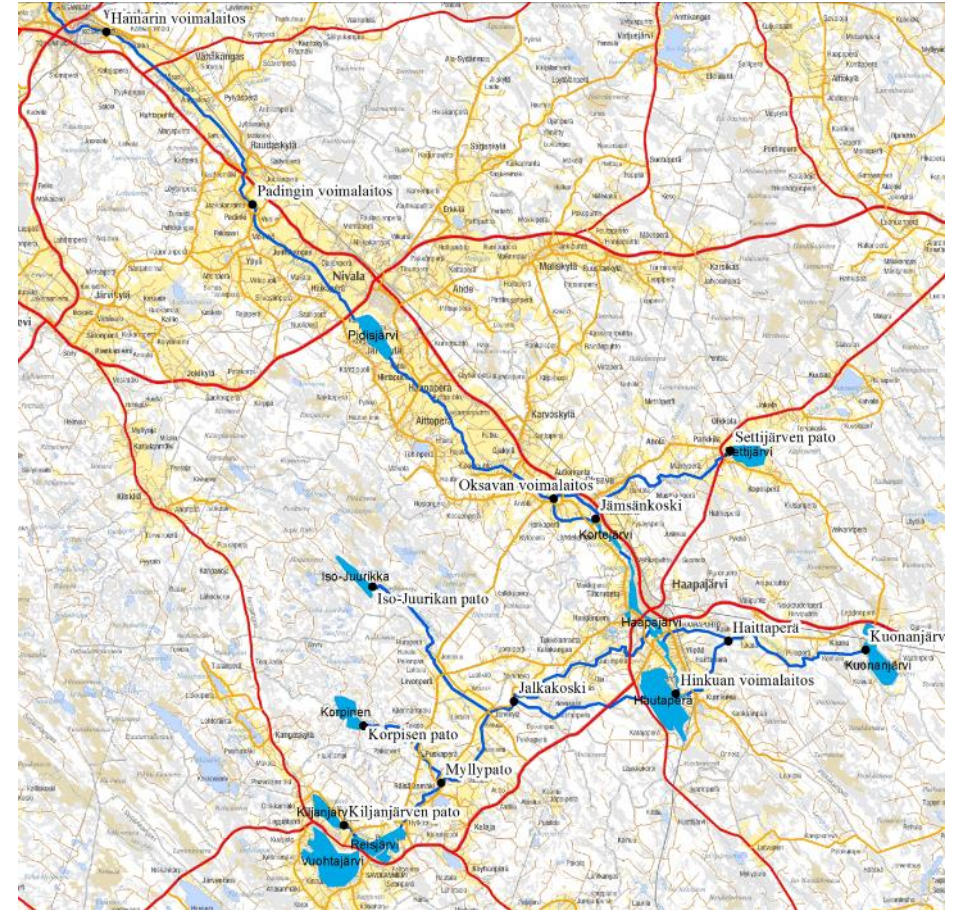

Avauspuheenvuoro

Jermi Tertsunen
Kalajoen vesienhoitoryhmä 10 v. 3.5.2023

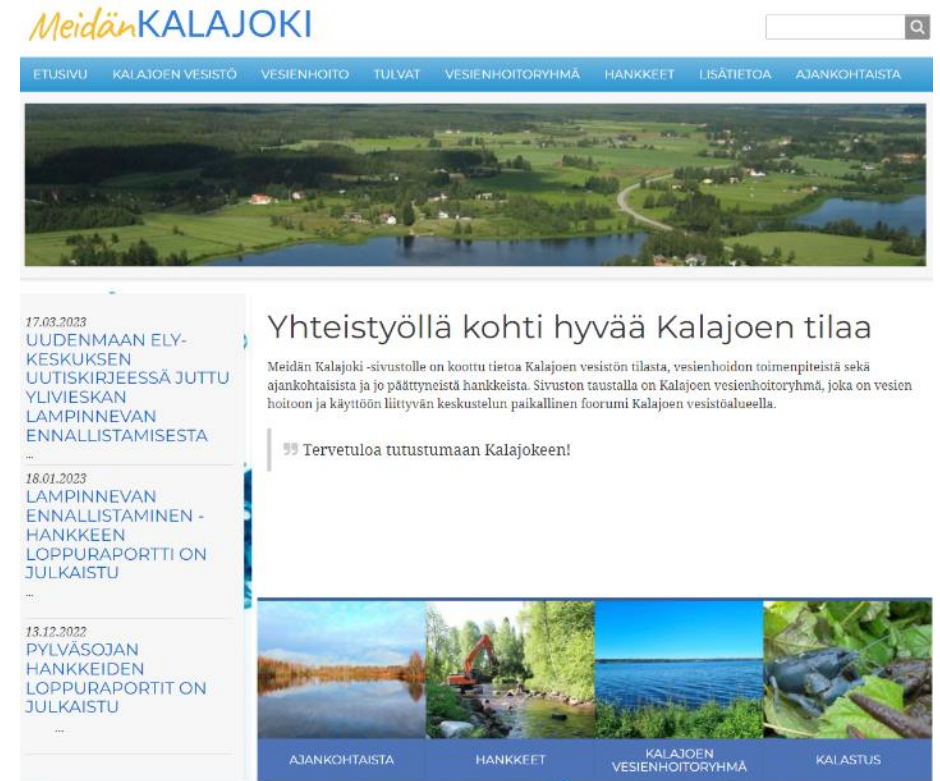
Valtiolla ollut merkittävä vaikutus Kalajoen tilaan luvanhaltijatehtävien vuoksi

- Etenkin 1970- ja 1980-luvulla valtio teki Kalajoella mittavia vesistöjärjestelyä ja aloitti vesistön säännöstelyn pääasiassa tulvasuojelun edistämiseksi
- Nykyisin luvanhaltijatehtävissä pääpaino käytön ylläpidossa ja haittoja vähentävien toimien edistämisessä
 - Vesistörakenteiden kunnossapito
 - Tulvariskien hallinnan ja patoturvallisuuden toimenpiteet
 - Säännöstelyn kehittäminen
 - Kalankulun edistäminen
 - Vesistökunnostukset
 - Kompensaatioistutukset ja yhteistarkkailuun osallistuminen
- 1990-luvulle asti valtio toimi myös yleishyödyllisten hankkeiden toteuttajana
- 2000-luvulla vesien tilatavoitteet konkretisoituivat vesienhoito-suunnittelun myötä ja samalla valtion rooli luvanhaltijatehtäviä lukuun ottamatta muuttui toteuttajasta mahdollistajaksi
- Tarvittiin paikallisia toimijoita vesienhoidon toimenpiteiden edistäjäksi

Kalajoen vesienhoitoryhmä otti ohjat 10 vuotta sitten

- Ylivieskan kaupungin organisoimaa toimintaa aloiteltiin Meidän Kalajoki -hankkeessa reilu 10 vuotta sitten, jolloin koottiin eri tahojen edustajia pohtimaan, kuinka voitaisiin yhteistuumin parantaa Kalajoen vesistöalueen vesien tilaa
- Alusta lähtien toiminnassa huomioitiin laajasti niin vesienhoidon, tulvasuojelun kuin muunkin vesien käytön tarpeet ja pyrittiin laajalla vuoropuhelulla yhteensovittamaan eri tarpeet
- Toiminta on ollut esimerkillistä ja sen sateenvarjon alla on saatu toteutettua huomattava määrä hyödyllisiä hankkeita ja toimenpiteitä Kalajoen vesistöalueen tilan parantamiseksi
- Meidän Kalajoki -hankkeesta virinnyttä vesistöaluekohtaista yhteistyötä vesien tilan parantamiseksi on voitu esitellä hyvänä esimerkkinä niin maakunnallisesti kuin valtakunnallisestikin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Katsaus Kalajoen vesistön ja vesienhoitotyön tilaan

Kimmo Aronsuu

Kalajoen vesienhoitoryhmä 10 v. 3.5.2023

Kalajoen vesistöalueen pintavesien tila ja paineet

Tilatavoite saavutettu

Vesimuodostuma	Ekologinen tila 2008	Ekologinen tila 2013	Ekologinen tila 2019	Paineet, joista aiheutuu tilan heikentymisen riski	Lisätieto
VIRTAVEDET					
Hinkuanjoki (L)	-	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous, metsätalous	-
Lohijoki (L)	-	Erinomainen	Hyvä	-	Natura: Lohijoen lehto. Tilaluokan laski rakenteellisten muutosten ottaminen huomioon luokittelussa.
Syväoja (L)	-	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous, metsätalous, turvetuotanto	-
Vääräjäki (L)	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous, happamat sulfaattimaat	-
JÄRVET					
Aartaniemi (L)	-	Hyvä	Hyvä	-	-
Iso Kotajärvi (L)	-	Hyvä	Erinomainen	-	-
Iso-Kahtava (L)	-	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Metsätalous	-
Kangaspaanjärvi (L)	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous, muu rehevöityminen	-
Kuivajärvi (L)	-	Hyvä	Erinomainen	-	-
Kuonanjärvi (L)	-	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
Köyhänjärvi (L)	-	Tyydyttävä	Hyvä (R)	Maatalous	-
Lahnajärvi (L)	-	Hyvä	Erinomainen (R)	Metsätalous	-
Loustiärvä (L)	-	-	Erinomainen	-	-
Norssinjärvi (L)	-	-	Hyvä (R)	Maatalous	-
Nurmesjärvi (L)	-	Hyvä	Hyvä (R)	Maatalous, metsätalous	Natura: <u>Nurmesjärvi</u> (linnusto)
Pitkäjärvi (L)	Hyvä	Hyvä	Hyvä (R)	Maatalous, metsätalous	-
Raatejärvi (L)	-	Erinomainen	Erinomainen	-	-
Reisjärvi (L)	Tyydyttävä	Hyvä	Hyvä (R)	Maatalous	-
Saarivesi (L)	-	-	Hyvä	-	-
Suojärvi (L)	-	-	Hyvä	-	-
Sarkijärvi (L)	-	Hyvä	Erinomainen (R)	Metsätalous	-

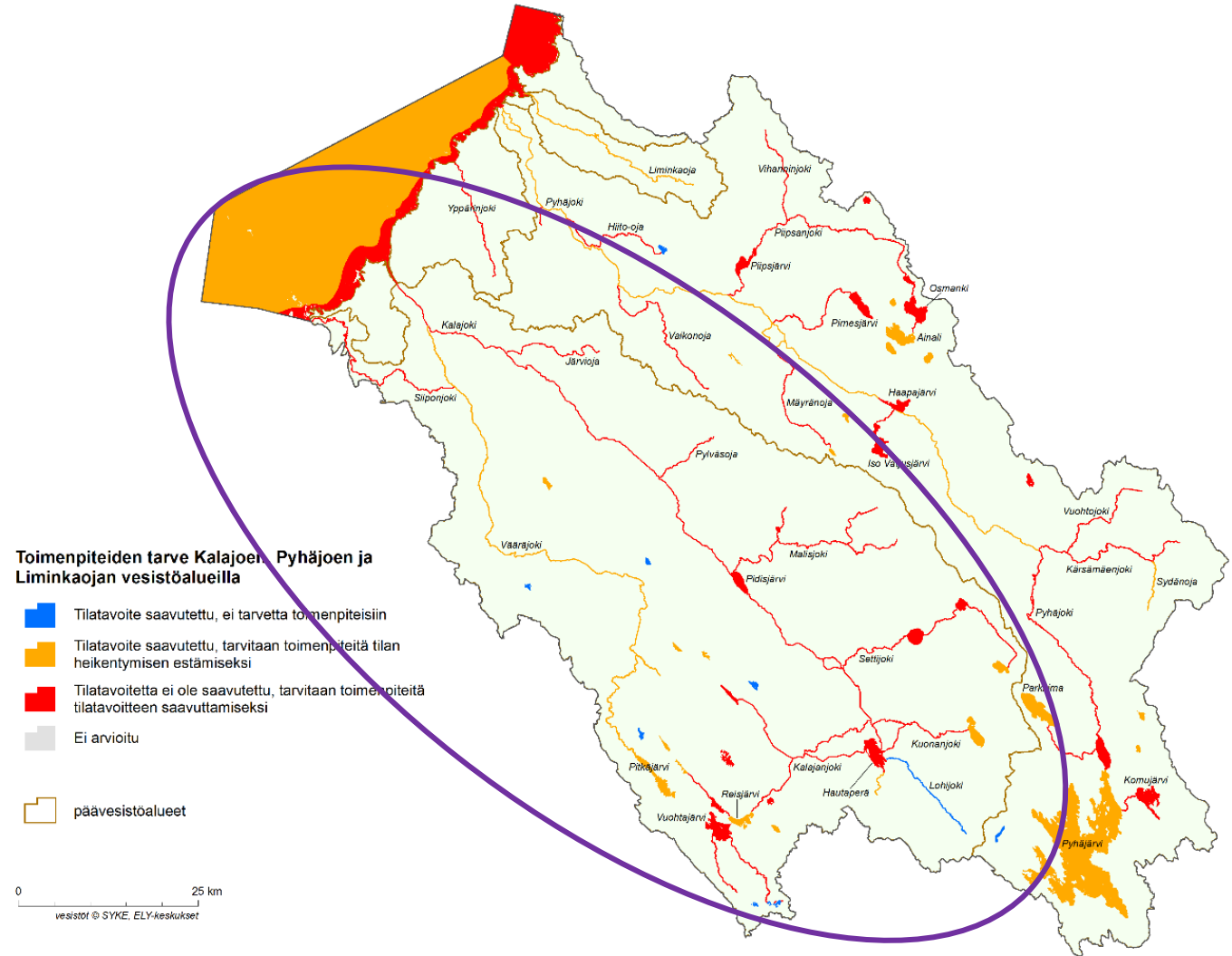

Tilatavoite saavuttamatta

Vesimuodostuma	Ekologinen tila 2008	Ekologinen tila 2013	Ekologinen tila 2019	Ekologiseen tilaan vaikuttavat merkittävät paineet	Lisätieto
VIRTAVEDET					
<u>Erkkisjärven</u> laskuoja* (L)	-	Huono*	Välttävä*	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Eteläjäki</u> , <u>Vuohjo</u> (L)	-	Tyydyttävä	Tyydyttävä	<u>HvMo</u>	-
Järvoja* (L)	-	Välttävä*	Välttävä*	Maatalous, metsätalous, happamat sulfaattimaat, <u>HvMo</u>	-
<u>Kalajanjoki</u> * (L)	Välttävä*	Välttävä*	Tyydyttävä*	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Kalajoen alaosa (<u>HqS</u>)	Välttävä	Välttävä	Tyydyttävä	Maatalous, happamat sulfaattimaat, <u>HvMo</u>	Merkittävä tulvariskialue: Alavieska-Ylivieska. Natura: Kalajoen suisto (linnusto, luontotyyppi). Hituran kaivoksen suotovedet.
Kalajoen keski- ja yläosa* (L)	Tyydyttävä*	Välttävä*	Tyydyttävä*	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Karsikasojä* (L)	-	-	Välttävä*	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Kesonoja</u> * (L)	-	-	Välttävä*	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Kilijanjoki</u> , <u>Kotijoki</u> * (L)	-	-	Tyydyttävä*	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Kuonanjoki (L)	Välttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
Lestinpuro (L)	-	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
Levonperänkanava, <u>Juurikka-oja</u> * (L)	-	-	Tyydyttävä*	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
Malisjoki (L)	Välttävä	Tyydyttävä	Välttävä	Maatalous, <u>HvMo</u>	Tilaluokkaa on laskenut <u>raken</u> -teellisten muutosten ottaminen aikaisempaa tarkemmin huomioon luokittelussa.
Nevanoja (L)	-	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	Natura: <u>Nurmesjärvi</u> (linnusto)
Pylväsoja (L)	-	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Settijoki</u> , <u>Kuusaanjoki</u> (L)	Välttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Siiponjoki</u> (L)	Välttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, happamat sulfaattimaat	Natura: <u>Siiponjoki</u> (lajit, luontotyyppi), <u>Rahjan</u> saaristo (luontotyyppi, linnusto, lajit)
JÄRVET					
<u>Erkkisjärvi</u> (L)	-	Välttävä	Välttävä	Maatalous	-
Hautaperän tekojärvi** (<u>HqYM</u>)	Tyydyttävä**	Tyydyttävä**	Tyydyttävä**	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Iso-Juurikka* (L)	-	Tyydyttävä*	Tyydyttävä*	Metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Kilijanjärvi</u> (L)	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Korpinen** (L)	-	Tyydyttävä**	Tyydyttävä**	Metsätalous, <u>HvMo</u>	-
<u>Kuusaanjärvi</u> (L)	-	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous	-
<u>Pidisjärvi</u> (<u>HqS</u>)	-	Välttävä	Välttävä	Maatalous, <u>HvMo</u>	-
Saarin (L)	-	-	Tyydyttävä	Maatalous, muu rehevöityminen	-
Settijärvi (L)	-	Hyvä	Tyydyttävä	Maatalous, metsätalous, <u>HvMo</u>	Tilaluokkaa on laskenut voimakas säännöstely ja rakenteelliset muutokset
<u>Vuohajärvi</u> (L)	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Tyydyttävä	Maatalous, muu rehevöityminen, <u>HvMo</u>	-

Kalajoen vesistöalueen 48:sta luokitellusta vesimuodostumasta tarvitaan toimenpiteitä 40:lle

- 27 vesimuodostumalle, joiden tila on hyvää huonompi on esitetty toimenpiteet *merkittävien paineiden* vähentämiseksi siten, että tavoitetila voidaan saavuttaa
- 13 vesimuodostumalle, joiden tila on vaarassa heikentyä, on esitetty toimenpiteet *merkittävien paineen* vähentämiseksi siten, että tavoitetila voidaan ylläpitää
- Lisäksi toimenpiteitä muutamille vielä nimeämättömille puroille ja pienille järville

Otteita toimenpideohjelmasta, Kalajoen vesistöalue

- Tarvitaan kaikkien maatalouden kuormitusta vähentävien toimenpiteiden mahdollisimman laajaa käyttöönotto
- Metsätalouden kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä tarvitaan etenkin vesistöjen latvaosilla
- Vedenpidätyskykyä parantavia toimenpiteitä tarvitaan koko vesistöalueella, mutta erityisesti niiden vesimuodostumien valuma-alueilla, jossa vedenpidätyskyky on todettu merkittäväksi paineeksi

Otteita toimenpideohjelmasta, Kalajoen vesistöalue

- Happamien sulfaattimaiden keskeisimmät riskialueet ovat Vääräjoella Sievin alueen alavilla peltoalueilla sekä Alavieskanjärven alueilla, mutta toimenpiteitä tulee toteuttaa myös muilla yleiskartoituksen osoittamilla sulfaattimaiden esiintymisalueilla.
- Turvetuotanto on vähentynyt nopeasti. Turvetuotantoalueiden jälkihoidossa ja -käytössä on tärkeä ottaa huomioon vesistön tila sekä happamoitumisriski
- Uuden siirtoviemäriosuuden ja puhdistamon laajennuksen valmistuttua valtaosa Kalajokilaakson jätevesistä puhdistetaan Kalajoen keskuspuhdistamossa

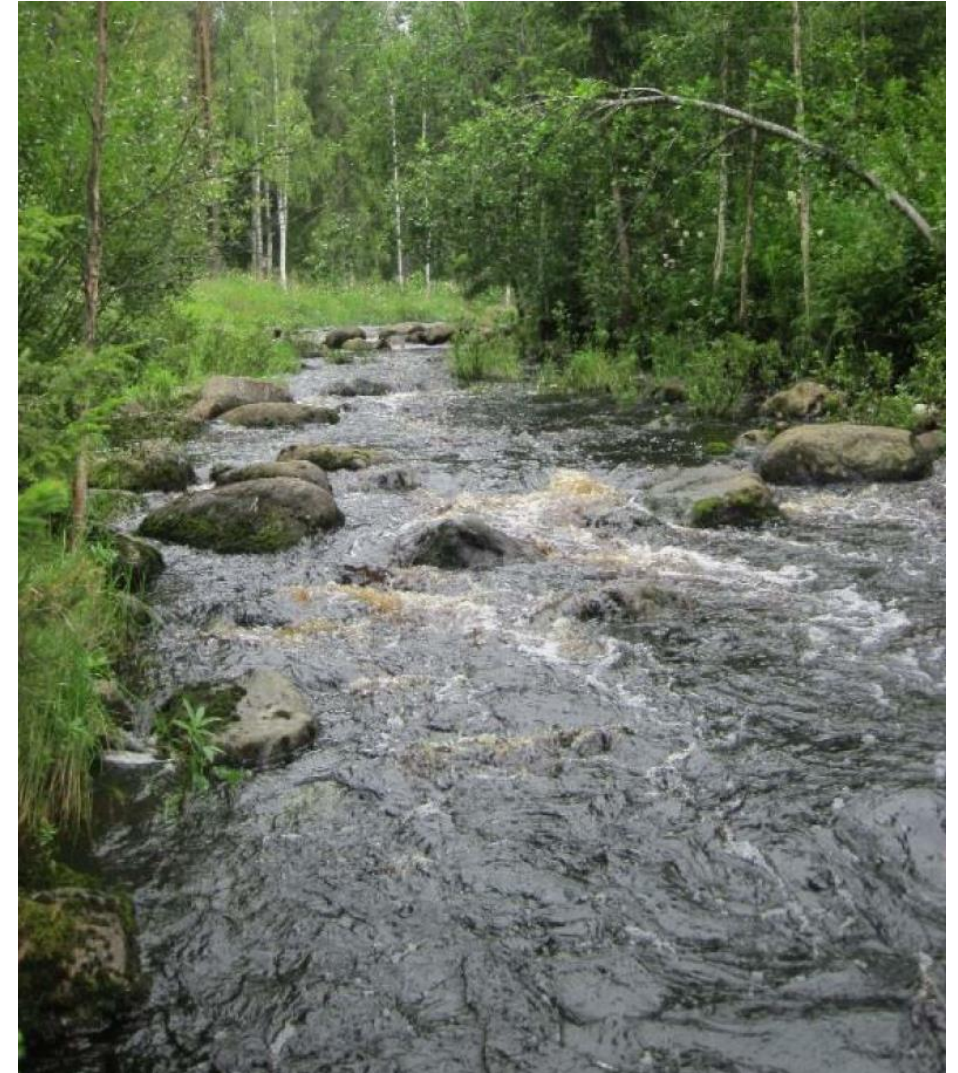
Otteita toimenpideohjelmasta, Kalajoen vesistöalue

- Järvikunnostuksia esitetään Saarisella, Vuohtajärvellä, Kangaspäänjärvellä sekä muutamilla myöhemmin tarkentuvilla kohteilla. Niissä tarvitaan myös ulkoisen kuorman vähentämistä.
- Säännöstelyn kehittämisen jatkamista tai aloittamista esitetään Hautaperän tekojärvelle, Kuonanjärvelle, Reisjärvelle, Vuohtojärvellä, Kiljanjärvellä, Korpiselle, Iso-Juurikalle, Settijärvelle sekä Kalajoelle
 - Vaikutus myös järvien alapuolisiin virtavesiin
- Kalankulkua esitetään edistettäväksi valtion omistamilla säännöstelypadoilla Kalajanjoella, Settijoella ja Kuonanjoella sekä useimmilla vesistöalueella sijaitsevilla pohjapadoilla
- Virtavesikunnostuksia esitetään tehtäväksi 15 joessa tai purossa sekä muutamassa myöhemmin määriteltävässä purossa

Vesienhoidon tavoitteiden edistäminen

- Maatalouden ympäristökorvausjärjestelmään liittyvät viljelijöiden toimenpiteet
- Vesien tilan huomioinen kaikessa toiminnanharjoittajien toiminnassa
- Kalajoen vesienhoitoryhmän hankkeet ja muut eri rahoitusmekanismeilla toteutetut hankkeet
 - Tehostamisohjelma, Vattenfall-rahoitus, Helmirahoitus jne
- Valtion luvanhaltijan roolissa edistämät toimenpiteet
- Metsäkeskuksen hankkeet (erityisesti Kemera)
- Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen kaikissa viranomaistehtävissä
- Tiedon, tietoisuuden ja yhteistyön lisääminen kaikilla tasoilla

**Onneksi
olkoon !**